

Buro de Brug Rapporten

Archeologisch Bureauonderzoek

Demerthof fase 2, te Maastricht

B13-170

Definitief september 2013

Inhoud

Samenvatting	3
Administratieve gegevens	4
1. Inleiding	5
1.1 Algemeen	5
1.2 Onderzoeksmethode	6
2. Bureauonderzoek en archeologische verwachting	7
2.1 Bureauonderzoek	7
2.2 Geologie, geomorfologie en bodemopbouw	10
2.3 Bekende archeologische waarden in de omgeving	13
2.4 Versturende bodemingrepen in het verleden en in de toekomst	14
2.5 Archeologische verwachting	14
3. Conclusies en aanbevelingen	15
4. Geraadpleegde literatuur	17
4.1 Digitale bronnen	17
4.2 Literatuur	17

Colofon

Projectcode :	B13-170
Opdrachtgever:	Woonstichting Maasvallei
Uitvoerder:	Buro de Brug bv
Locatie:	Demerthof fase 2 te Maastricht
Auteurs:	M.E. Lobbès, K.M. van Dijk en C. Sueur

Samenvatting

Dit archeologisch bureauonderzoek is opgesteld door Buro de Brug in opdracht van Woonstichting Maasvallei. De aanleiding tot dit onderzoek is de geplande herontwikkeling van het plangebied Demerthof te Maastricht. Het betreft de tweede fase van de herontwikkeling van het plangebied. Het terrein is deels onbebouwd en deels bebouwd met een (voormalig) woonhuis met een aangrenzende loods. De bestaande bebouwing zal gesloopt worden. Op het terrein zullen 9 woningen gebouwd worden. Bij de woningen zullen tuinen en 13 parkeerplaatsen (bovengronds) worden aangelegd en er zullen 5 bomen worden geplant. Het is niet bekend of de huizen onderkelderd worden. Op basis van bovenstaand bureauonderzoek is voor het plangebied een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld. Op de IKAW (Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden) van de RCE is het plangebied niet gekarteerd vanwege de ligging in de bebouwde kom. Ook op de bodemkaart en geomorfologische kaart is het plangebied niet gekarteerd. Het plangebied ligt niet binnen een provinciaal aandachtsgebied en er zijn geen archeologische waarnemingen gedaan of onderzoeken uitgevoerd.

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de archeologische verwachting voor resten uit het Laat-Paleolithicum – IJzertijd en voor de periode vanaf de Romeinse tijd tot de Nieuwe tijd middelhoog is. Aangezien het plangebied op een locatie ligt die niet gekarteerd is op de bodemkaart en op de geomorfologische kaart, is het lastig een uitspraak te doen over de bodemopbouw. Daarbij komt dat het onduidelijk is of de bodemopbouw intact is of dat de bestaande bebouwing voor verstoring heeft gezorgd. Tevens is niet bekend hoe de fundering van de nieuw te bouwen woningen eruit zal zien, dus tot op welke diepte de bodem verstoord zal worden.

Buro de Brug adviseert dan ook om een booronderzoek uit te voeren om duidelijkheid te krijgen over de landschappelijke opbouw van het gebied, de eventuele verstoringen door de huidige bebouwing (na sloop) en de eventuele archeologische resten.

Administratieve gegevens

Projectnaam	B13-170 Bureauonderzoek Demerthof fase2 te Maastricht
Opdrachtgever	Woningstichting Maasvallei T.a.v. de heer L. Bastiaens Postbus 5537 6202 XA Maastricht
Contactpersoon, tel.	Vandewall Planologisch Advies BV drs. ing. C.H. Vandewall Sint Maartenslaan 26 6221 AX Maastricht
Uitvoerder Projectleider	Buro de Brug bv, drs. ing. C. Sueur
Projectcode Buro de Brug	B13-170
Bureauonderzoek	M.E. Lobbes, MA K.M. van Dijk, MA drs. ing. C. Sueur
Bevoegd gezag	Gemeente Maastricht
Provincie, gemeente en plaats plangebied	Provincie Limburg, gemeente Maastricht
Locatie/toponiem	Demerthof fase 2 te Maastricht
Kaartbladnummer (topo 1:25.000)	69B
RD-coördinaten van het plangebied	Noord:178606; 316829 Oost: 178648; 316781 West: 178594; 316775 Zuid: 178642; 316761
Oppervlakte plangebied	Ca. 1.250m ²
Huidig grondgebruik	Deels bebouwd met loods (bestemming bedrijventerrein), deels onbebouwd.
OZM-nummer¹	57900
Geplande ingreep	Herontwikkeling: vervangen huidige bebouwing en nieuwbouw woningen.
Rapportversie	<i>Concept</i>
Datum	Augustus 2013

¹ Landelijk onderzoeksmeldingsnummer dat bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE/ARCHIS) moet worden aangevraagd bij aanvang van archeologisch onderzoek.

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Dit archeologisch bureauonderzoek is opgesteld door Buro de Brug in opdracht van Woonstichting Maasvallei. De aanleiding tot dit onderzoek is de geplande herontwikkeling van het plangebied Demerthof te Maastricht (zie afbeelding 1). Het betreft de tweede fase van de herontwikkeling van het plangebied. Het terrein is deels onbebouwd en deels bebouwd met een (voormalig) woonhuis met een aangrenzende loods (zie afbeelding 2). De bestaande bebouwing zal gesloopt worden. Op het terrein zullen 9 woningen gebouwd worden (zie bijlage 1). Bij de woningen zullen tuinen en 13 parkeerplaatsen (bovengronds) worden aangelegd en er zullen 5 bomen worden geplant. Het is niet bekend of de huizen onderkelderd worden.

Het plangebied Demerthof fase 2 ligt in een woonwijk in de dorpskern van het voormalige dorp Heer. Tot 1970 was Heer een zelfstandige gemeente, waarna het een onderdeel van de stad Maastricht werd. Het plangebied wordt in het noorden begrensd door de St. Josephstraat en in het westen door de Demertstraat. Het Demerthof loopt in het zuiden verder door tot aan de Rijproost en naar het westen toe tot aan de Langwaterstraat, waar eerder fase 1 van de herinrichting is uitgevoerd.

Afb. 1 Het plangebied Demerthof fase 2, geprojecteerd (rode lijn) op de bestaande topografie van google.maps.

Bron: www.maps.google.nl

Afb. 2 Weergave van de bestaande bebouwing in het plangebied. De bebouwing zal geheel worden gesloopt.

1.2 Onderzoeksmethode

Het bureauonderzoek heeft tot doel - op basis van bestaande landschappelijke, archeologische en historische bronnen - een gespecificeerde archeologische verwachting te verkrijgen voor het plangebied Demerthof 2 te Maastricht. Op basis van de resultaten zal een aanbeveling worden gedaan om de eventueel aanwezige archeologische waarden in het plangebied veilig te stellen. Het resultaat is een standaardrapport. Het onderzoek wordt uitgevoerd volgens de richtlijnen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.2) en de gemeentelijke eisen.

Voor het verzamelen van gegevens met betrekking tot reeds bekende archeologische- en bodemkundige waarden van het plangebied, is het Archeologisch Informatiesysteem Archis II van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en de archeologische beleidskaart van de gemeente Maastricht geraadpleegd. Archis II is een database die veel informatie bevat, zoals geo(morfo)logische kaarten, de Archeologische Monumentenkaart (AMK), de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) en de topografische Bonnekaart uit 1900. Tevens is het AHN geraadpleegd en zijn de meest recente archeologische onderzoeksresultaten in het onderzoek opgenomen.

2. Bureauonderzoek en archeologische verwachting

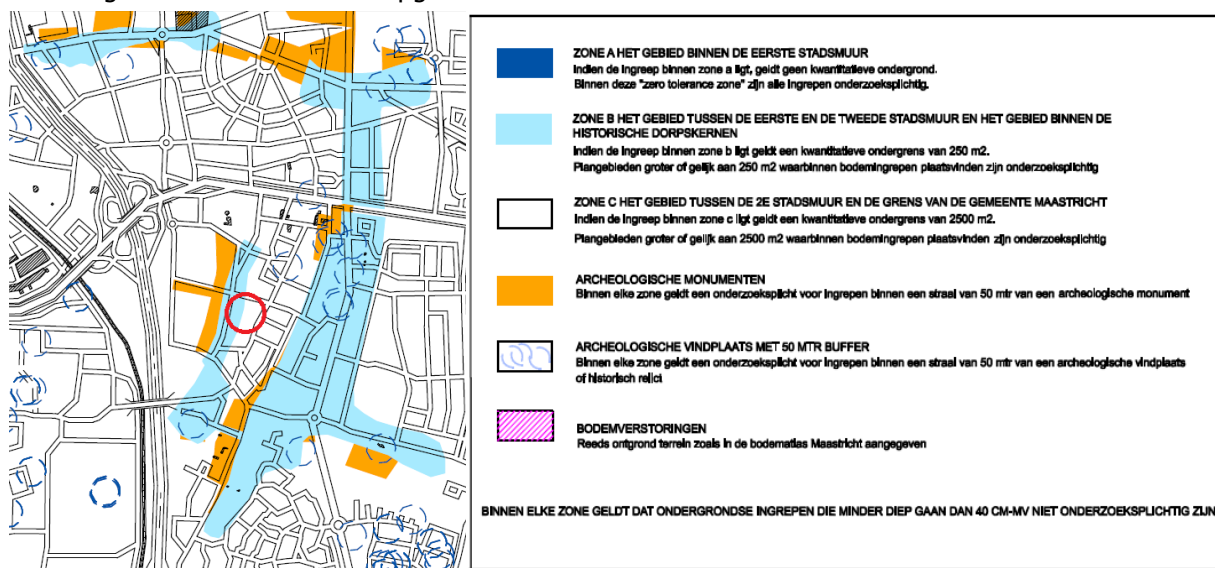
2.1 Bureauonderzoek

De planlocatie ligt op de grens van de historische dorpskern van Heer, in de gemeente Maastricht. Het voormalige dorp Heer vormt tegenwoordig een wijk binnen de gemeente Maastricht. Tot 1970 vormde Heer samen met de buurtschap Scharn een aparte gemeente (zie afbeelding 3). Tot 1828 waren ook Sint Antoniusbank en Keer onderdeel van deze gemeente. De kern van het dorp Heer bevindt zich rond het kruispunt van de twee doorgaande wegen Maastricht-Aken (N278) en de doorgaande weg Amby-Eijsden.

Afb. 3 Het wapen van de voormalige gemeente Heer. Links de heilige Petrus die de sleutel van de hemelpoort aan St. Servatius, stichter van Maastricht (het stift waartoe Heer behoorde), overhandigt. Bron: www.ngw.nl

Conform de beleidsnota "Springlevend Verleden. Beleidsnota Cultureel Erfgoed 2007-2012" van de gemeente Maastricht geldt er in het plangebied een archeologische onderzoekspllicht bij een oppervlakteverstering groter dan 250m² (zie afbeelding 4). De geplande werkzaamheden zullen een oppervlakte van ca. 1250m² in beslag nemen. Om aan de gestelde onderzoekspllicht te voldoen, is dit archeologisch bureauonderzoek opgesteld.

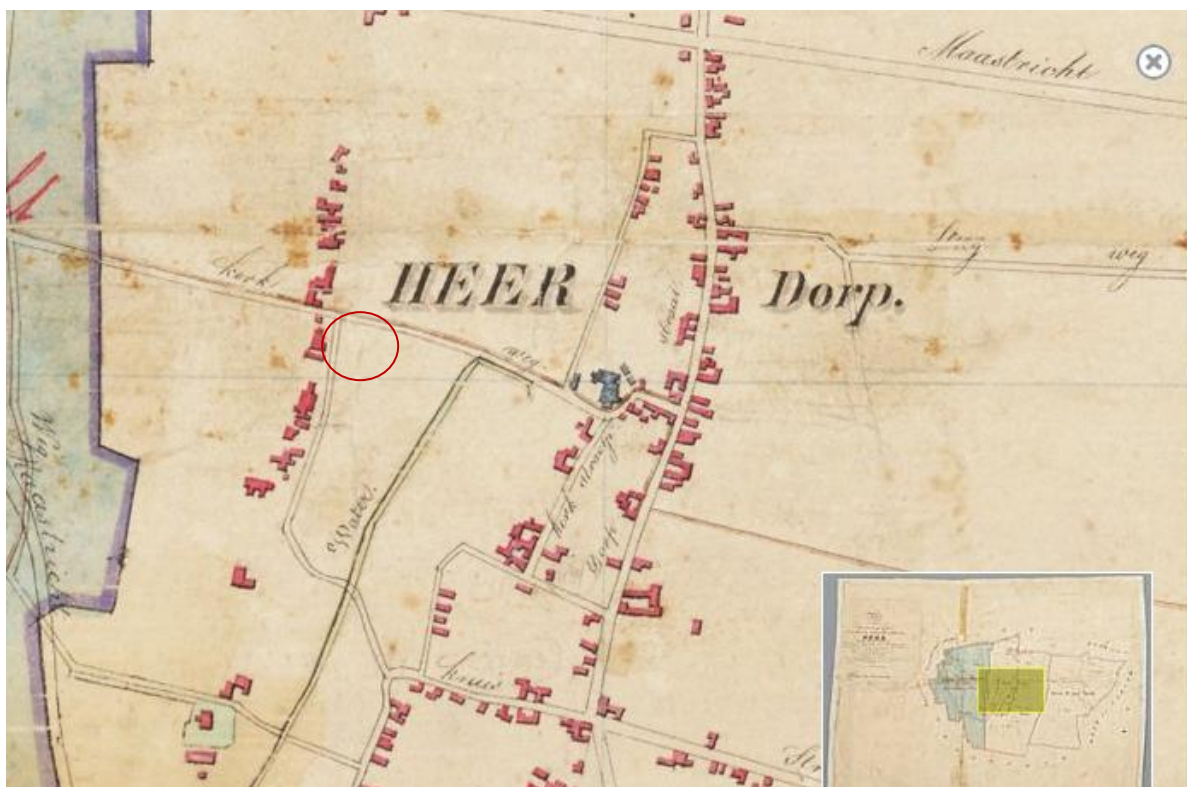

Afb. 4 Het plangebied (rode cirkel) geprojecteerd op de archeologische beleidskaart van de gemeente Maastricht. Het plangebied ligt grotendeels in Zone B. Het gebied tussen de eerste en de tweede stadsmuur en het gebied binnen de historische dorpskernen. Voor deze zone geldt een onderzoekspllicht bij oppervlakteverstering groter dan 250m².

De bewoning van de oude dorpskern gaat terug tot in de Vroege Middeleeuwen. De vroegmiddeleeuwse kern van het dorp ligt op de overgang van het Maasdal en de plateaus. Tussen 1000 en 1300 werden de lössplateaus in cultuur gebracht en ontbost. Dit is de periode waarin de eerste vermelding van Heer bekend is (1224).² De naam Heer is terug te herleiden tot het Oudnederlandse Here dat is ontstaan uit Har, hetgeen zandige heuvelrug betekent en verwijst naar de oostelijke dorpskern die op de wanden bij de terrassen is gebouwd.³ Een andere theorie is dat de naam te herleiden is naar de oude Romeinse Heerweg die van Maastricht naar Aken liep (de huidige Akersteenweg).⁴

In de Middeleeuwen werd Heer een van de elf banken van het kapittel van St. Servaas die hun zetel hadden in Maastricht. Dit bleef zo tot aan de Franse tijd toen Heer zelfstandig werd. De dorpskern kent een aantal karakteristieke historische gebouwen, zoals Huis Eyl, een 16de eeuws buitenhuis met tuinen. Uit de Middeleeuwen is ook het kasteel De Burght bekend. De exacte locatie is tot op heden niet vastgelegd. De Donjon is al in 1070 beschreven als de woonplaats van kanunniken van het kapittel. De St. Petruskerk aan de Oude Kerkstraat 10 te Heer is een vroeg-twintigste eeuwse opvolger van twee oudere kerken waarvan een gedeelte van de 13^e eeuwse toren nog overeind staat.

Binnen het plangebied is er geen bebouwing bekend vanaf de ontwikkeling van de middeleeuwse dorpskern. Op de kadastrale minuut uit 1811-1832 is te zien dat het plangebied net aan de overzijde van het westelijke dorpslint loopt, de huidige Demertstraat. Op een detailkaart van de Kadastrale Minuut is te zien dat er een (onverharde) weg heeft gelopen door het plangebied, genoteerd als 'Gebruiksweg' (zie afbeeldingen 5 en 6). Het plangebied is gelegen op perceelnummer 1280, die volgens de kadasterbeschrijving in gebruik was als 'beplant weiland'.⁵ Tot aan de vroege jaren '50 van de 20ste eeuw is het gebied onbebouwd gebleven.

Afb. 5 Het plangebied geprojecteerd (rode cirkel) op de Kadasterkaart, verzamelplan uit 1811-1832. Bron: www.watwaswaar.nl

² Van de Venne 1957, 18.

³ Via www.plaatsengids.nl; Berkel, G. van/K.Samplonius, 2006: *Nederlandse plaatsnamen. Herkomst en Historie.*; Sinds 1966 draagt het voormalige dorp Heer ook wel de bijnaam Sjraaveleirs, door de gelijknamige carnavalsvereniging.

⁴ Vanderbeken 2004, 12.

⁵ www.watwaswaar.nl

Afb. 6 Het plangebied geprojecteerd (rode cirkel) op een detail van de Kadastrale Minuutkaart uit 1811-1832. Het plangebied was onbebouwd. Er liep een onverharde weg doorheen met de naam 'Gebruiksweg'. Bron: www.watwaswaar.nl

Afb. 7 Het plangebied geprojecteerd (blauwe cirkel) op het Bonneblad uit 1900. Het perceel is rond deze periode nog onbebouwd. Bron: www.watwaswaar.nl

2.2 Geologie, geomorfologie en bodemopbouw

Bron	Informatie
Geologie ⁶ (1:600.000)	Be: Holocene Maasafzettingen (Laagpakket van Oost-Maarland van de Formatie van Beegden).
Geomorfologie ⁷ (1:50.000)	Het gebied zelf is niet gekarteerd maar ligt op de overgang tussen: Lösswand (11/10 A4) en de hooggelegen rivierdalbodem (2T5).
Bodemkunde ⁸ (1:50.000)	Terrein ligt in een gebied dat als bebouwd is gekarteerd. Ten oosten van het terrein is het gebied als leemgrond gekarteerd en ten zuiden als brikgrond.

Het plangebied ligt in het Zuid-Limburgse lössgebied dat vanaf het Pleistoceen (circa 2,6 miljoen jaar geleden) onder invloed van de stroming van de Maas en tektonische beweging werd gevormd. Door afwisseling van ophoging (fluviatiele sedimenten) en insnijding in de dalvlakte van de rivier ontstonden terrassen met 31 terrasniveaus.⁹ De rivierafzettingen werden gevormd op de oudere afzettingen uit het Krijt en Tertiair. Het plangebied in het voormalige dorp Heer ligt op het terras van Oost-Maarland, op een overgang met het terras van Gronsveld.¹⁰ Geologisch en lithologisch gezien behoren de holocene afzettingen van de Maas tot de Formatie van Beegden.¹¹ Het Laagpakket van Oost-Maarland bestaat uit afzettingen van de Maas die in Zuid-Limburg het jongste terras van de Maas vormen. Ze bestaan uit grindrijke afzettingen met een 1-3 m dik dek van zwak en sterk zandige leem. De afzettingen zijn overwegend kalkarm tot kalkrijk.¹² Deze oude rivierkleigronden/ooivaaggronden liggen op het grind van het Geistingenterras.

Het plangebied ligt op de oostelijke oever van de Maas op de overgang naar de terrassen op een hoogte van ongeveer 46m +NAP, zoals het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) te zien is (zie afbeelding 8).

⁶ TNO-NITG 2005; www.dinoloket.nl.

⁷ Stichting voor Bodemkartering 1982.

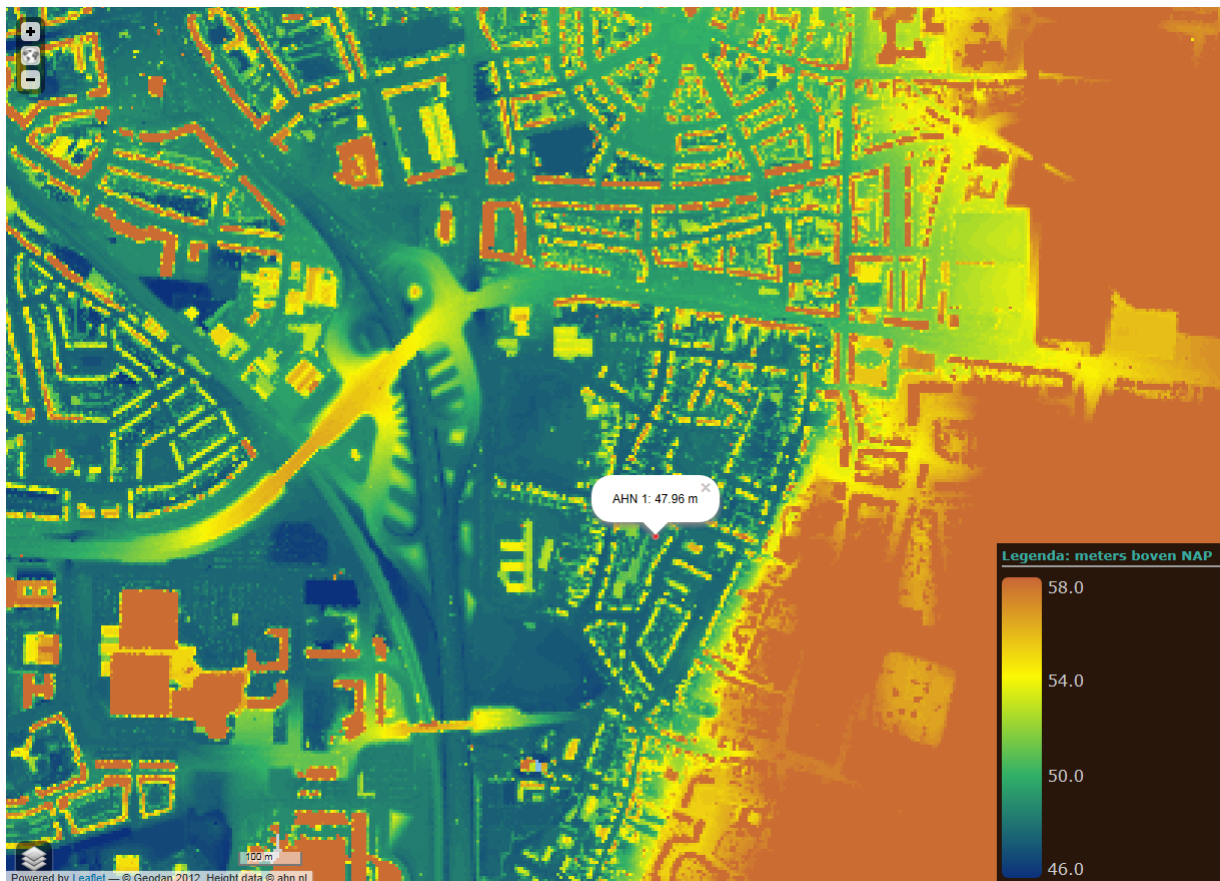
⁸ Stichting voor Bodemkartering 1966.

⁹ Berendsen 2005, 13.

¹⁰ Hagens e.a. 2011, 9.

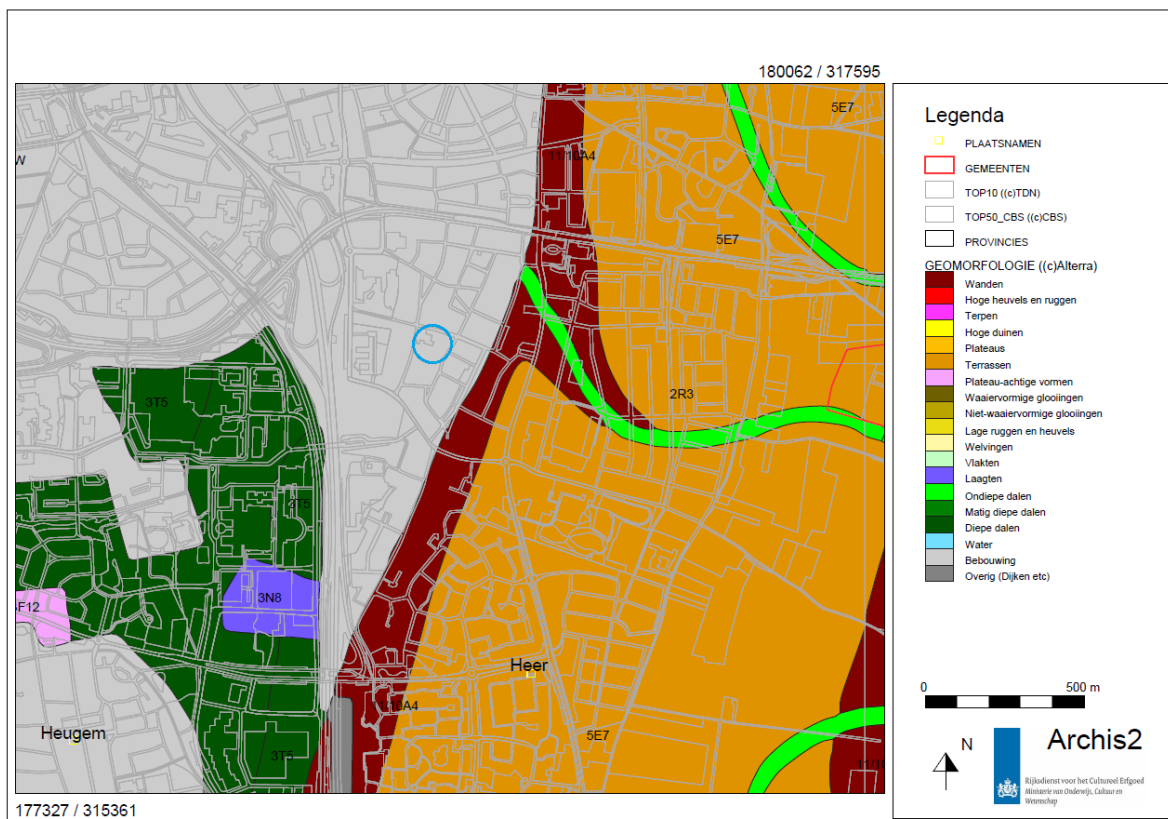
¹¹ Beckers 2012, 11.

¹² www.dinoloket.nl

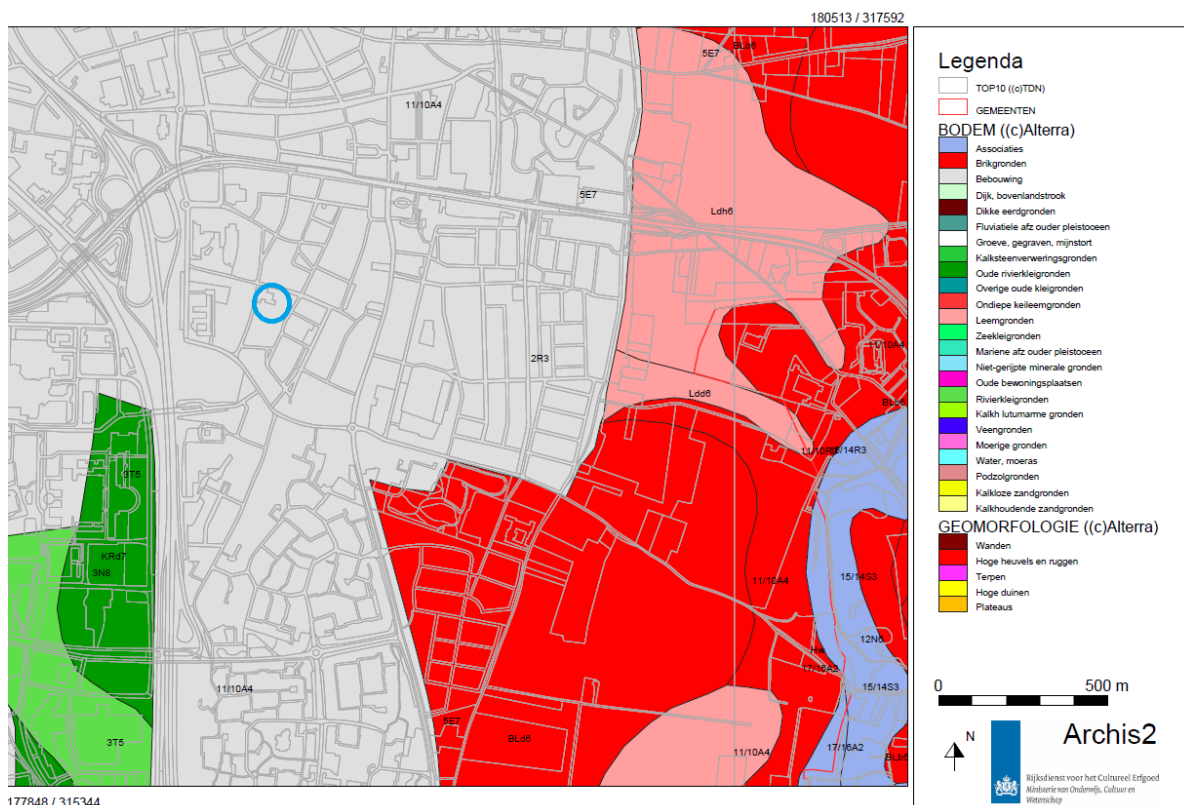

Afb. 8 Het plangebied geprojecteerd op het AHN. Het plangebied ligt rond de 48m +NAP. Van belang in relatie tot eerder uitgevoerd archeologisch onderzoek, is de overeenkomstige hoogteligging van het knooppunt van de A2, ca. 200meter ten noordwesten van het plangebied (zie beschrijving in paragraaf 2.3). Bron: www.ahn.nl

Op de geomorfologische kaart is het plangebied binnen de bebouwde kom gelegen die niet gekarteerd is (zie afbeelding 9). Op basis van de gekarteerde omgeving zal de geomorfologische ondergrond van het plangebied te beschrijven zijn als de hoger gelegen rivierdalbodem (code 2T5). Ten oosten van het plangebied begint de overgang naar lösswanden (code 11/10A4).

Afb. 9 Het plangebied geprojecteerd (blauwe cirkel) op de geomorfologische kaart. Bron: Archis 2

Afb. 10 Het plangebied geprojecteerd (blauwe cirkel) op de bodemkaart. Bron: Archis 2

Ook op de bodemkaart valt het plangebied in de ongekarteerde bebouwde kom van Maastricht (zie afbeelding 10). In de directe omgeving komen ooivaaggronden (KRd7 donkergroen), kalkloze ooivaaggronden (Rd90Cm lichtgroen), ooivaaggronden met roest beginnend dieper dan 80 cm (Ldh6 roze) en radebrikgronden (BLd6 rood) voor. De radebrikgronden zijn typerend voor de relatief vlakke

gebieden waar erosie door hellingprocessen geen rol speelt. De ooivaaggronden zijn kenmerkend voor de helling en zijn in feite restanten van geërodeerde brikronen.

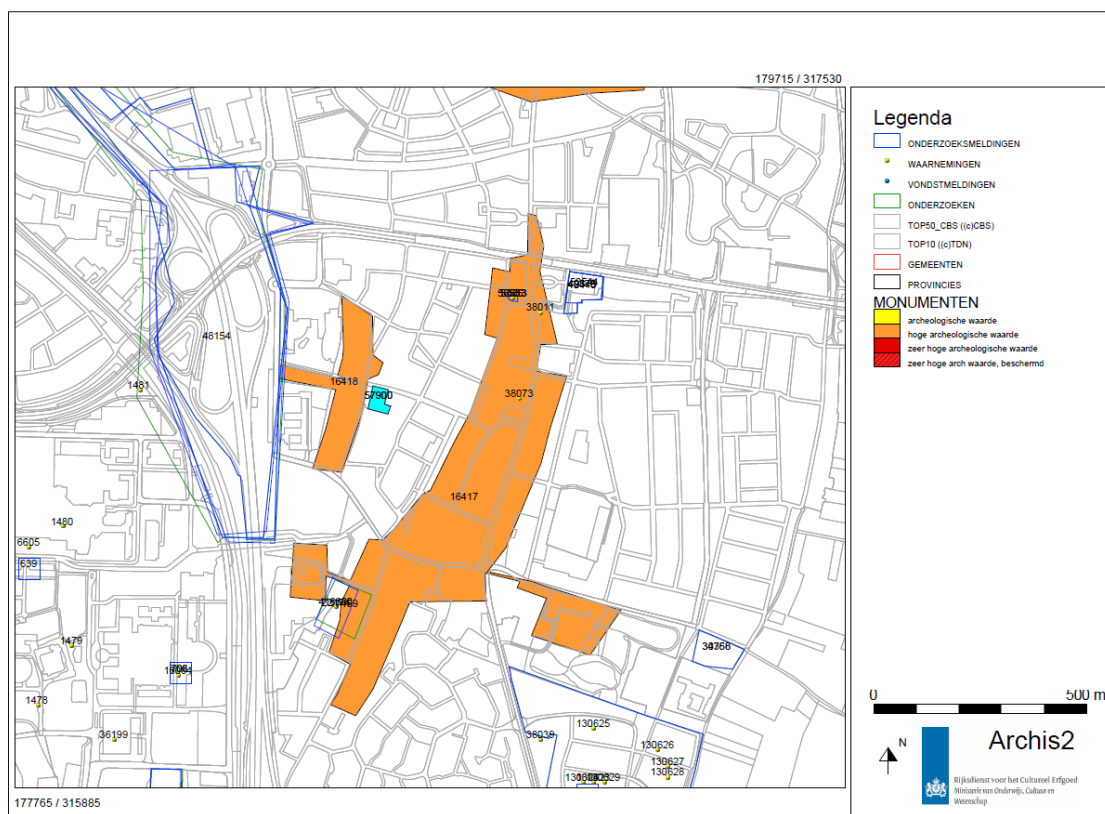
Uit een inventariserend veldonderzoek naar Onder de Kerk 10 te Heer, op ca. 400 m ten noordoosten is gebleken dat de ondergrond ter plaatse waarschijnlijk uit een alluvium bestaat, waarop zich een bodem heeft gevormd, waarna de locatie nog zo'n 50-80cm is opgehoogd.¹³

Op 400 m ten zuiden van het plangebied is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd aan de Burghtstraat. Het bodemprofiel in het onderzoeksgebied was nog maar gedeeltelijk intact. De ondergrond bestaat uit geërodeerd materiaal (colluvium) van het terras van Geistingen. Hierboven bevinden zich maasafzettingen. Plaatselijk, in het bijzonder in het noordwesten van het onderzoeksgebied, is nog een vegetatieniveau te zien. In het uiterste zuidwesten is een deel van een geul aangesneden.

2.3 Bekende archeologische waarden in de omgeving

Het Zuid-Limburgse lösslandschap is een archeologisch zeer rijke streek. Er zijn vele archeologische vindplaatsen uit verschillende perioden bekend vanaf het Midden-Paleolithicum, Neolithicum (Lineaire Bandkeramiek), Romeinse Tijd, de Middeleeuwen en Nieuwe tijd.

De oudste bewoningssporen die in de regio in de Belvédère groeve zijn waargenomen gaan terug tot in het Midden-Paleolithicum (ca. 250.000 jaar geleden).¹⁴ Het plangebied ligt op de overgang van het Maasdal naar de lössplateaus aan de oostzijde, waar de archeologische resten van de eerste landbouwers uit de periode rond 5300 v.Chr. zijn waargenomen. Uit de Brons- en IJzertijd is er een grafveld aanwezig ten zuidoosten van het plangebied op de terrassen.¹⁵ De Romeinen hebben in de omgeving onder andere castella, villae en wegen aangelegd, zoals de Romeinse villa Backerbosch en de Akersteenweg.

Afb. 11 Plangebied (lichtblauw) op de kaart met Archeologische monumenten, waarnemingen, vondstmeldingen en uitgevoerde onderzoeken.

¹³ Vanderbeken *et. al.* 2004.

¹⁴ Wullink 2009, 7.

¹⁵ Waarneming 40796.

Direct ten westen van het plangebied ligt een archeologisch monument van hoge waarde. Ook op ca. 200 m ten oosten van het plangebied ligt zo'n AMK-terrein (zie afb. 11). Het zijn clusters oude bebouwing in het dorp Heer. Op de AMK zijn historische dorpskernen en clusters oude bebouwing als gebieden van hoge archeologische waarde aangegeven. De begrenzing van deze kernen is gebaseerd op 19de eeuwse en vroeg 20ste eeuws kaartmateriaal. Er kunnen bewoningssporen uit de late Middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd aanwezig zijn. Ook sporen van oudere bewoning kunnen aanwezig zijn. Bedacht dient echter te worden dat de bewoning in de vroege en volle middeleeuwen (tot circa 1300) een meer dynamisch karakter gehad kan hebben en dat de plaats en grens ervan niet perse hoeft samen te vallen met die van de latere bewoning.

Binnen het plangebied zelf is niet eerder archeologisch onderzoek verricht. In de directe omgeving van het plangebied zijn verschillende archeologische onderzoeken uitgevoerd met verschillende resultaten. Ten zuiden van het plangebied is aan de Burghtstraat 3a een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd.¹⁶ Tijdens het veldonderzoek waren er greppels, een oud wegdek en een oude riviergeul aangetroffen. Met behulp van pollenmonsters werd gesteld dat de sporen uit de Middeleeuwen dateren. Mogelijk was de weg een verbinding tussen de Haspengouw en het kasteel de Burght dat er mogelijk in de 13de eeuw bestaan zou hebben.¹⁷ De vindplaats werd niet behoudenswaardig bevonden.

Ten noordoosten van het plangebied is een booronderzoek uitgevoerd aan de Onder de Kerk 10.¹⁸ Het onderzoeksgebied is gelegen in de oostelijke dorpskern van Heer op de overgang van het Maasdal naar de terrassen. Er werden zeven boringen tot 2 meter onder maaiveld gezet. De archeologische indicatoren bestonden uit twee vuursteenafslagen en fragmenten aardewerk (loodglazuur en steengoed). Op de locatie werd tot 80cm opgebrachte grond aangetroffen. Daaronder werd de natuurlijke bodemopbouw aangetroffen. Er werd geen vervolgonderzoek geadviseerd aangezien de bodemingrepen tot 60cm -mv beperkt bleven.

Verder zijn er diverse onderzoeken aan de Rijksweg A2 gedaan, op ca. 200 meter ten westen van het plangebied. Na het booronderzoek werd het gebied in twee zones onderverdeeld door ADC Archeoprojecten. In de ene zone werden resten uit het Laat-Paleolithicum en Mesolithicum verwacht in de top van het grindpakket op 44-45 m +NAP. In de andere zone werden resten verwacht uit de periode Mesolithicum tot en met de Nieuwe tijd, deels direct onder de bouwvoor en deels op ca. 46,3 m +NAP.¹⁹

Rondom het plangebied zijn geen vondstmeldingen bekend. Wel zijn enkele waarnemingen gedaan, maar de meeste hangen samen met uitgevoerd onderzoek.

Op 300 m ten oosten van het plangebied is een waarneming genoteerd in Archis. Het gaat om een Romeinse gladwandige amfoor uit de Vroeg Romeinse tijd.²⁰

Ten noordoosten van het plangebied is in 1915 een spitsbuikig urtje met 'Radchen-ornament' gevonden, waarvan in 1924 een melding is gedaan. De exacte vondstlocatie is omschreven als 'te Scharn op een terrein den schepen hoek, die gevormd wordt door den ouden weg naar Aken en de ouden weg naar den Eifel en Trier'.²¹

2.4 Versturende bodemingrepen in het verleden en in de toekomst

Het plangebied is deels bebouwd geweest sinds de jaren '50 van de vorige eeuw. In hoeverre de bodem is verstoord door de bouw van het huis met loods, is niet bekend, maar de funderingen zullen in elk geval enige verstoring met zich mee hebben gebracht. De bestaande bebouwing zal worden gesloopt. Op het terrein zullen 9 woningen gebouwd worden (zie bijlage 1). Bij de woningen zullen tuinen en 13 parkeerplaatsen (bovengronds) worden aangelegd en er zullen 5 bomen worden geplant. Het is niet bekend of de huizen onderkelderd worden.

¹⁶ Onderzoeksmelding 22174; Van der Mark/Haaster 2007.

¹⁷ Van der Mark/Van Haaster 2007, 15.

¹⁸ Onderzoeksmelding 12613; Vanderbeken *et.al.* 2004.

¹⁹ Onderzoeksmelding 13447; 44224; 48154; 45540.

²⁰ Waarnemingnummer 38073.

²¹ Waarnemingnummer 38011.

2.5 Archeologische verwachting

Op basis van bovenstaand bureauonderzoek is voor het plangebied een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld. Op de IKAW (Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden) van de RCE is het plangebied niet gekarteerd vanwege de ligging in de bebouwde kom. Ook op de bodemkaart en geomorfologische kaart is het plangebied niet gekarteerd. Het plangebied ligt niet binnen een provinciaal aandachtsgebied²² en er zijn geen archeologische waarnemingen gedaan of onderzoeken uitgevoerd.

Het Zuid-Limburgse lösslandschap is een archeologisch zeer rijke streek. Er zijn vele archeologische vindplaatsen uit verschillende perioden bekend vanaf het Midden-Paleolithicum, Neolithicum (Lineaire Bandkeramiek), Romeinse Tijd, de Middeleeuwen en Nieuwe tijd.

In de directe omgeving van het plangebied zijn op hoger gelegen lössplateaus diverse vindplaatsen aangetroffen. Gezien de ouderdom van het terras (Laat-Glaciaal en Holoceen), kunnen hier resten uit de periode vanaf het Laat-Paleolithicum worden aangetroffen. Het plangebied ligt op de overgang van het Maasdal naar de lössplateaus aan de oostzijde, waar de archeologische resten van de eerste landbouwers uit het Neolithicum zijn waargenomen. De vruchtbare löss is namelijk zeer geschikt voor landbouw. Van löss is in het plangebied zelf geen sprake. Resten uit de Brons- en IJzertijd zijn in de vorm van een urnenveld aangetroffen ten zuidoosten van het plangebied op een terras. Het is niet uit te sluiten dat er resten uit deze periode aangetroffen worden in het plangebied die samen kunnen hangen met het urnenveld.²³ Aan het plangebied wordt een **middelhoge** verwachting toegekend voor de periode Laat-Paleolithicum tot en met de IJzertijd.

De Romeinen hebben in de omgeving onder andere castella, villae en wegen aangelegd, zoals de Romeinse villa Backerbosch en de Akersteenweg. In de nabije omgeving van het plangebied zijn echter geen Romeinse resten aangetroffen, dus de verwachting voor deze periode is **middelhoog**. Het plangebied ligt ingeklemd tussen twee bewoningsclusters van het dorp Heer, waarin sporen en vondsten te verwachten zijn uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Het plangebied zelf maakt geen deel uit van deze bewoningsclusters die op de Archeologische Monumentenkaart staan en is waarschijnlijk onbebouwd geweest tot de jaren '50 van de vorige eeuw. Op een detailkaart van de Kadastrale Minuut is te zien dat er een (onverharde) weg heeft gelopen door het plangebied, genoteerd als 'Gebruiksweg'. Het plangebied is gelegen op perceelnummer 1280, die volgens de kadastrale beschrijving in gebruik was als 'beplant weiland'.²⁴ De verwachting voor de periode Middeleeuwen-Nieuwe tijd is **middelhoog**, aangezien het plangebied voor zover bekend niet tot het bewoningscluster Heer behoorde, maar deze grens is gebaseerd op 19de en 20ste eeuws kaartmateriaal en bewoning tot de Volle Middeleeuwen kan een meer dynamisch karakter hebben gehad, waardoor resten uit deze periode niet zijn uit te sluiten.

3. Conclusies en aanbevelingen

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de archeologische verwachting voor resten uit het Laat-Paleolithicum – IJzertijd en voor de periode vanaf de Romeinse tijd tot de Nieuwe tijd middelhoog. Aangezien het plangebied op een locatie ligt die niet gekarteerd is op de bodemkaart en op de geomorfologische kaart, is het lastig een uitspraak te doen over de bodemopbouw. Daarbij komt dat het onduidelijk is of de bodemopbouw intact is of dat de bestaande bebouwing voor verstoring heeft gezorgd.

Tevens is niet bekend hoe de fundering van de nieuw te bouwen woningen eruit zal zien, dus tot op welke diepte de bodem verstoord zal worden.

Buro de Brug adviseert dan ook om een booronderzoek uit te voeren om duidelijkheid te krijgen over de landschappelijke opbouw van het gebied, de eventuele verstoringen door de huidige bebouwing (na sloop) en de eventuele archeologische resten.

²² www.limburg.nl

²³ Waarneming 40796, het zogenaamde urnenveld van Maastricht-Vroendaal.

²⁴ www.watwaswaar.nl

Bovenstaand advies vormt een zogenaamd selectieadvies. Het selectieadvies dient beoordeeld te worden door de bevoegde overheid en leidt tot een selectiebesluit.

4. Geraadpleegde literatuur

4.1 Digitale bronnen

www.ahn.nl
www.archis2.archis.nl
www.dinoloket.nl
www.geologievannederland.nl
www.limburg.nl
www.maastrichtvestingstad.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.viabelgica.nl
www.viabelgicadigitalis.nl
www.watwaswaar.nl

4.2 Literatuur

- BAAC bv en Gemeente Maastricht, 2011: *Archeologische en ruimtelijke karakteristiek bestemmingsplan Maastricht West. Maastrichts Planologisch Erfgoedregime*. Gemeente Maastricht, Maastricht.
- Beckers, I.S.J., 2012: *A2-Traversal te Maastricht. Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een geoarcheologisch booronderzoek*. (ADC rapport 2709), Amersfoort.
- Berendsen, H.J.A., 2011: *De vorming van het land*. Van Gorcum, Assen.
- Berendsen, H.J.A., 2005: *Landschappelijk Nederland*. Van Gorcum, Assen.
- Hagens, D., J.H.F. Leuvers en J.S. Krist, 2011: *Akersteenweg 124 te Maastricht, gemeente Maastricht*. (Synthegra rapport 110250).
- Hendriks, B.A.T.M. en R. Torremans, 2010: *Maastricht Heukelstraat 15-17. IJzertijd tot Middeleeuwen op 600 vierkante meter*. ADC ArcheoProjecten (rapport 1241), Amersfoort.
- Mark, R. van der/H. van Haaster, 2007: *Maastricht, Heer. Burghtstraat. Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven*. (BAAC rapport A-07.0147).
- Mulder de, E.F.J., e.a., 2003: *De ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhoff, Groningen/Houten.
- Paulussen, R. en J. Orbons, 2012: *WC Brusselsepoort, Maastricht, Gemeente Maastricht, Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O); Bureauonderzoek en verkennend booronderzoek*. ArcheoPro (Archeologisch rapport Nr. 12007), Eijsden.
- Staring Centrum en Rijks Geologische Dienst, 1989: *Geomorfologische kaart van Nederland schaal 1:50.000, blad 61 (Maastricht)*, Wageningen/Haarlem.
- Rijks Geologische Dienst, 1989: *Geologische kaart van Zuid-Limburg en omgeving schaal 1:50.000, Afzettingen van de Maas*, Haarlem.
- Stiboka, 1985: Bodemkaart van Nederland 1:250.000.
- Stiboka, 1982: Bodemkaart van Nederland 1:50.000.
- Stiboka, 1982: Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000.
- Vanderbeken, T., A. Emaus, J. Huizer en J.S. Krist., 2004: *Inventariserend veldonderzoek Onder de Kerk 10 te Heer*. (Synthegra rapport 174127).
- Venne, J.M. van de, 1957: *Geschiedenis van Heer*. Heer.
- Wullink, A.J., 2009: *Een archeologisch bureau-onderzoek en verkennend inventariserend veldonderzoek door middel van boringen op een perceel aan de Veldstraat te Heer, gemeente Maastricht*. (ARC rapport 2009-78).

Bijlage 1